

FIȘA DISCIPLINEI

(în baza OM nr. 5703/2011)

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Sapiientia din Cluj-Napoca
1.2. Facultatea/ DSPP	Facultatea de Științe și Arte
1.3. Domeniul de studii	Cinematografie, forografie, media
1.4. Ciclul de studii	Licență
1.5. Programul de studiu	Cinematografie, fotografie, media
1.6. Calificarea	Regie de film și TV, Imagine de film și TV, Comunicare audiovizuală: scenaristică, publicitate media, filmologie.

2. Date despre disciplină

2.0. Departamentul					Media				
2.1. Denumirea disciplinei					Istoria filmului universal II.				
2.2. Titularul disciplinei / a activităților de curs					conf. univ. dr. Virginás Andrea				
2.3. Titularul (ii) activităților de			Seminar		conf. univ. dr. Virginás Andrea				
			laborator						
			Proiect						
2.4. Anul de studiu	I.	2.5. Semestrul	2.	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DI		

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar / laborator/ proiect/ practica	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/ laborator/ proiect/ practica	28
Distribuția fondului de timp:					ore
a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					10
b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
c) Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					14
d) Tutoriat					4
e) Examinări					6
f) Alte activități:					
3.7. Total ore studiu individual	44				
3.8. Total ore pe semestru	100				
3.9. Numărul de puncte de credit	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. De desfășurare a cursului	Sală de curs cu videoproiector și sonorizare, calculator conectat la internet, tablă.
5.2. De desfășurare a seminarului/laboratorului/proiectului	Sală de curs cu videoproiector și sonorizare, calculator conectat la internet, tablă.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	Utilizarea adecvată a elementelor specifice comunicării audiovizuale (a limbajului cinematografic, filmologiei și scenaristicii). Aprecierea rolului social al limbajului audiovizual ca resort de comunicare și sursă de experiențe artistice. Descrierea conceptelor și a paradigmelor comunicării de masă în analiza evoluției mass-media (și a tehnologiilor specifice din domeniului cinematografiei). Identificarea și explicarea rolului elementelor procesului de comunicare și definirea locului și rolului massmedia (și al filmului) în societate.
Competențe transversale	Aplicarea unor strategii de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și răspundere personală față de rezultat, pe baza principiilor, normelor și valorilor codului deontologic. Identificarea oportunităților de formare continuă și valorificarea eficientă a resurselor și a tehnicilor de învățare pentru propria dezvoltare.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	Cursul are ca obiectiv general prezentarea producției de film din perioada 1930-1960 în diferite sisteme de studio: Statele Unite și Hollywood-ul (axat pe filmele de gen din perioada „de aur”), respectiv Europa de Vest, și anume Marea Britanie, Franța, Italia (cu analiza tendințelor realiste vizibile în aceste contexte, astfel curenți ca free cinema-ul englez, realismul liric francez sau neorealismul italian sunt analizate de-a lungul semestrului). După conștientizarea importanței schimbărilor tehnologice din epocă, cursul continuă, pe baza teoriei lui David Bordwell referitor la filmul/stilul narativ clasic, cu prezentarea genurilor (musical, comedie, western, etc.), precum și cu o analiză detaliată a filmelor/carierii lui Orson Welles și al lui Alfred Hitchcock, terminându-se cu introducerea tendințelor realiste din filmul european.
7.2. Obiectivele specifice	Compararea diferitelor concepte, teorii și paradigme ale comunicării pentru definirea potențialului și a limitelor acesteia, în mass-media (și în arta filmului). Aprecierea gradului de persuasiune al comunicării audiovizuale și conștientizarea potențialului efectelor acesteia. Elaborarea de proiecte profesionale cu utilizarea unor metode consacrate: analiza comunicării audiovizuale moderne, analiza structurilor comunicaționale (ale artei filmului) și explicarea principiilor acestora prin grila oferită de paradigmele sociale ale comunicării de masă.

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
Introducere. O imagine generală asupra epocii: între filmul mut și filmul sonor. Studiouri și tipuri de filme.	Prelegere participativă; exemplificare cu selecțiuni de filme.	2 ore
Tendențele dezvoltării: filmul sonor, filmul color, mărimea imaginii.	Prelegere participativă; exemplificare cu selecțiuni de filme.	2 ore
Poetica filmului narativ clasic în teoria lui David Bordwell. Caz de studiu: <i>Casablanca</i> .	Prelegere participativă; exemplificare cu selecțiuni de filme.	2 ore
Regizorii americani cei mai importanți în perioada 1930-1945: o imagine generală.	Prelegere participativă; exemplificare cu selecțiuni de filme.	2 ore
Sistemul de studio hollywoodian după cel de-al doilea război mondial: sfârșitul epocii de aur, adaptări, paleta genurilor.	Prelegere participativă; exemplificare cu selecțiuni de filme.	2 ore
Sistemul de studio din Hollywood după cel de-al doilea război mondial – regizorii importanți.	Prelegere participativă; exemplificare cu selecțiuni de filme.	2 ore
Povestea unui cineast independent – cariera lui Orson Welles.	Prelegere participativă; exemplificare cu selecțiuni de filme.	4 ore
Un emigrant în fabrica de vise – Alfred Hitchcock.	Prelegere participativă; exemplificare cu selecțiuni de filme.	4 ore
Amprenta epocii clasice hollywoodiene până în prezent. Post-gen? Filmul noir de-a lungul istoriei filmului.	Prelegere participativă; exemplificare cu selecțiuni de filme.	2 ore
O imagine generală asupra producției de film în Marea Britanie. Creatorii free cinema-ului englez: Tony Richardson, Lindsay Anderson, Karel Reisz.	Prelegere participativă; exemplificare cu selecțiuni de filme.	2 ore
Evenimente istorice și studiouri de film în Italia. Neorealismul italian: De Sica, Visconti, Rossellini.	Prelegere participativă; exemplificare cu selecțiuni de filme.	2 ore
Sistemul de studio în Franța în perioada 1930-191960. Lirismul poetic francez. Cariera lui Jean Cocteau, Marcel Carné, Rene Clair și Jean Renoir Predecesorii noului val francez.	Prelegere participativă; exemplificare cu selecțiuni de filme.	2 ore
Bibliografie Bazin, André: A western fejlődése. In: Király Jenő (ed.): <i>Film és szórakozás</i>. Mokép–Magyar Filmtudományi Intézet, Budapest, 1981. 146–155. Bazin, André: A francia Renoir. Orson Welles. A neorealizmus esztétikája. In: <i>Mi a film? Esszék, tanulmányok</i>. Budapest, Osiris, 1995. 227–257, 257–329, 369–449. Báron György: Realizmus és dekadencia. (Luchino Visconti portréjához) <i>Filmvilág</i>, 1983. 6. 58–63. Luchino Visconti: Az értelem pesszimizmusa, az akarat optimizmusa. <i>Filmvilág</i>, 1981. 5. 32–38. Berkes Ildikó-Nemes Károly: <i>A bűnügyi film</i>. Uránusz Kiadó, 2001. 53-126. Bikácsy Gergely: A kések és a formák. Zuhánás Hitchcockkal. <i>Filmvilág</i>, 1986. 10. 2–7. Bikácsy Gergely: Hitchcock-pályakép. <i>Filmkultúra</i>, 1979. 5. 59–73. Bikácsy Gergely: Vulkán, jégcsap, könnyek (Roberto Rossellini filmjeiről). <i>Filmvilág</i>, 1992. 1. 27–31. Borde, Raymond és Étienne Chaumeton: Towards a Definition of Film Noir. A. Silver and J. Ursini (ed.): <i>The Film Noir Reader</i>. New York: Limelight, 2003, 17-25. Bordwell, David: Citizen Kane. In: Bill Nichols (ed.) <i>Movies and Methods 1</i>. University of California Press, 1976. 273–290. Bordwell, David: A bűnügyi film. In: <i>Elbeszélés a játékfilmben</i>. Budapest, Magyar Filmintézet, 1996: 76–87. Bordwell, David – Kristin Thompson. <i>Film History</i>, McGraw-Hill, 2003. Colin McArthur: Ikonográfia. In: Balogh Gyöngyi (ed.): <i>Kommunikációelméleti szöveggyűjtemény III.(Tömegfilm)</i>. Tankönyvkiadó, Budapest, 1979. 181–187. Dyer, Richard: Introduction. <i>Heavenly Bodies. Film Stars and Society</i>. London–New York: Routledge,		

2004.1-17.

Fáber András: A befejezetlen műemlék. (Orson Welles életműve). *Filmvilág*, 1986. 1. 24–28.

Feuer, Jane: The Self-reflexive Musical and the Myth of Entertainment. G. Mast (ed.) *Film Theory and Criticism: Introductory Readings*. New York-Oxford: Oxford UP; 1992. 486-497.

François Forestier: Egy poén, ha csattan. (Beszélgetések Billy Wilderrel) *Filmvilág*, 2002. 6. 45–46.

Garis, Robert: The Magnificent Ambersons, The Lady from Shanghai. Welles's Shakespeare. *The Films of Orson Welles*, Cambridge: Cambridge UP, 2004. 69-109.

Hahner Péter: Az ismeretlen ismerős. *Filmvilág* 2004/10, 32-41.

Haskell, Molly: The Fifties. In: *From Reverence to Rape. The Treatment of Women in the Movies*. Chicago: The U of Chicago P, 1987, 231-253.

Hayward, Susan: *Cinema Studies. The Key Concepts*. Routledge, London–New York, 2000.

Helmuth Karasek: Salto mortale a hatodik emeletről. (Billy Wilder mesél) *Filmvilág*, 1992. 12. 44–50.

Hollows, Joanne at al. (ed.): *The Film Studies Reader*. London: Arnold, 2000. 115-138.

Horváth Vera: Hollywood és a film-musical. *Filmkultúra*, 1985. 6. 13–36.

Kulik, Karol: Túrpásztó-pusztától Londonig (Korda Sándor indulása). *Filmvilág*, 1981. 3. 40–45.

Király Jenő: A klasszikus gengszterfilm világgépe. *Frivol múzsa* (1.). Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1993. 367–381.

Király Jenő: A western morfológiája. In: *Mágikus mozi. Műfajok, mítoszok, archetípusok a filmkultúrában*. Korona Kiadó, Budapest, 1998. 118–143.

Király Jenő: Kommentárok Kertész Mihály: *Casablanca* című filmjének repülőtéri képsorához. In: *Frivol múzsa* (1.). Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1993. 254–294.

Kiséry András: Welles és Shakespeare. *Metropolis* 2000/2. 38-57.

Korda, Michael: *A szerencse fiai. A Korda testvérek regényes élete*. Budapest, Európa Kiadó, 1983.

Kovács András Bálint. Fabulaalternatívák: Hitchcock. *A modern film irányzatai*. Budapest. Palatinus, 2005. 274-277.

Kovács András Bálint: Minden idők... (Aranypolgár). *Filmvilág*, 1993. 6. 4–7.

Kovács András Bálint: Sötét filmek. (A bűnfilm és a modernitás.) *Filmvilág*, 2000. 6. 4–11.

Kovács András Bálint: Rossellini: a „neorealista csoda”. *A modern film irányzatai*. Budapest. Palatinus, 2005, 289-298.

Kovács Ilona: A gondola alakú hamutartó (Ernst Lubitsch vígjátékai). *Filmvilág*, 22–29.

Kömlödi Ferenc: Táncoló Hollywood. (A musical.) *Filmvilág*, 1993. 7. 48–52.

Kuczka Péter: Colt és kalap. *Filmkultúra*, 1978. 5. 49–66.

Lovell, Alan: The Western. In: Bill Nichols (ed.) *Movies and Methods 1*. University of California Press, 1976. 164–175.

Magyar Bálint: *Az amerikai film*. Budapest, Gondolat, 1974. (Külföldiek az amerikai filmvilágban:110–125.old.)

Marx József: Premier plan–Roberto Rossellini. *Filmkultúra*, 1975. 1. 61–81.

Murai András. „Megfigyelés mozgóképpel. A cinéma vérité-től a valóságshow-ig.” *Metropolis – Médiakutató* 2001 Média és film különszám, 40-49.

Molnár Gál Péter: Sursum corda (A túrkevei angol báró). *Filmvilág*, 1993. 11. 42–45.

Molnár Gál Péter: Ananké a fürdőszobában. *Filmkultúra*, 1985. 12: 23–26.

Molnár Gál Péter: Főúr, kérek egy táncost! (Billy Wilder filmjeiről) *Filmvilág*, 2002. 6. 42–44.

Nemes Károly, Andrew Sarris: Aranypolgár pro és kontra. *Filmkultúra*, 1993. febr. 36–33.

Nemes Károly: *Tony Richardson*. Filmbarátok kiskönyvtára sorozat. Magyar Filmtudományi Intézet, Budapest, 1978.

Nielsen, Jakob Isak: On Visual Design and Staging in Casablanca. p.o.v. *A Danish Journal of Film Studies*, 2002/14, 75-88.

Novell-Smith, Geoffrey (szerk.) *Oxford Filmenciklopédia. A világ filmtörténetének kézikönyve*. Budapest, Glória Kiadó, 1998.

Pápai Zsolt: Howard Hawks rejtőzködő kamerája. *Filmvilág* 2001/12. 48-49.

Place, J. A.–L. S. Peterson: Some Visual Motifs of Film Noir. In: Bill Nichols (ed.) *Movies and Methods 1*. University of California Press, 1976. 325–339.

Peter Bogdanovich: Orson Welles (interjúsorozat). *Filmvilág*, 1997. 2. 38–46., 3. 36–44., 4. 39–42.

Péterffy Gabriella: Gengszter karakterek az amerikai filmekben. *Filmkultúra*, 1995. szept. 20–18.

Péterffy Gabriella: Hét tenger ördöge. (Kertész Mihály kalandfilmjei) *Filmvilág*, 1995. 6. 28–32.

Pethő Ágnes: Képek bővületében. Adalékok mozgókép és festészet kapcsolatának értelmezéséhez Alfred Hitchcock filmjeiben. In: Pethő Ágnes (szerk.): *Film-kép-nyelv*. Kolozsvár: Scientia, 2007. 139-196.
 Tóbiás Áron: *Korda Sándor*. Filmbarátok kiskönyvtára sorozat. Magyar Filmtudományi Intézet, Budapest, 1981.

Urbán Mária: A francia lírai realizmus. *Filmtett*, 2001. nov., 22–26.

Vincze Teréz: Az angol free cinema és az angol új hullám. *Filmtett*, 2002. febr., 24–29.

8.2. Seminar	Metode de predare	Observații
Începutul epocii: analiza filmelor <i>Rebecca</i> și <i>Jezebel</i> ca narative feminine gotice și/sau istorice.	Activitate – discuții, proiecte – în grup, prezentări individuale și în grup, selecții de filme.	2 ore
Genurile narative clasice 1: comedia. Sursele comicului, construcția caracterelor, rolul dialogului, diferențele culturale.	Activitate – discuții, proiecte – în grup, prezentări individuale și în grup, selecții de filme.	2 ore
Genurile narative clasice 2: musical-ul. Coloana sonoră, reflexivitatea genului, mecanismul creării starurilor. Teoria lui Richard Dyer.	Activitate – discuții, proiecte – în grup, prezentări individuale și în grup, selecții de filme.	2 ore
Genurile narative clasice 3: lumea westernului. Opoziții binare, roluri masculine, mitul Vestului sălbatic, iconografia genului.	Activitate – discuții, proiecte – în grup, prezentări individuale și în grup, selecții de filme.	2 ore
Genurile narative clasice 4. De la a gangsteri la crima solitară, de la romanul polițist la filmul noir.	Activitate – discuții, proiecte – în grup, prezentări individuale și în grup, selecții de filme.	2 ore
Filme despre dive: fabrica de filme se auto-analizează.	Activitate – discuții, proiecte – în grup, prezentări individuale și în grup, selecții de filme.	2 ore
Emigranți maghiari în producția britanică-americană de filme: Alexander Korda și Michael Curtiz, o analiză comparativă.	Activitate – discuții, proiecte – în grup, prezentări individuale și în grup, selecții de filme.	2 ore
Povestea lui <i>Citizen Kane</i> .	Activitate – discuții, proiecte – în grup, prezentări individuale și în grup, selecții de filme.	2 ore
Orson Welles și literatura. Kafka și Shakespeare.	Activitate – discuții, proiecte – în grup, prezentări individuale și în grup, selecții de filme.	2 ore
Reacțiile audienței la Hitchcock: spaima?	Activitate – discuții, proiecte – în grup, prezentări individuale și în grup, selecții de filme.	2 ore
Masculinul și femininul în filmele lui Hitchcock.	Activitate – discuții, proiecte – în grup, prezentări individuale și în grup, selecții de filme.	2 ore
Ideea realismului în free cinema-ul englez: locații autentice, muzică diegetică, mobilitate socială. Sportul ca metaforă în filmele free cinema.	Activitate – discuții, proiecte – în grup, prezentări individuale și în grup, selecții de filme.	2 ore
Documentarism în filmele neorealiste?	Activitate – discuții, proiecte – în grup, prezentări individuale și în grup, selecții de filme.	2 ore
Imagini urbane în realismul liric francez, opera lui Alexandre Trauner.	Activitate – discuții, proiecte – în grup, prezentări individuale și în grup, selecții de filme.	2 ore
Bibliografie <i>Vezi mai sus, la bibliografia cursului.</i>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este în concordanță cu recomandările Uniunii Jurnaliștilor Maghiari din România, precum și indicațiile referitoare la materiile universitare de profil.

10. Evaluare

A. Condiții de îndeplinit pentru prezentarea la evaluare:

Studentilor li se recomandă o prezență de 80% la cursuri și seminarii, iar dacă prezența scade sub 50, respectiv 75%, studentul nu se poate prezenta la evaluare. Trebuie să îndeplinească și activitățile evaluate pe parcurs (activități în grup, prezentarea orală a unei teme de seminar, o lucrare scrisă, un test referitor la filmele obligatorii).

B. Criterii, metode și ponderi în evaluare:

Tip activitate		10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs		Înțelegerea noțiunilor de bază prezentate la curs. Cunoașterea literaturii de specialitate și a filmelor obligatorii.	Examen scris după subiecte formulate	50%
10.5 .				
	Seminar	Capacitatea de a articula o perspectivă proprie asupra fenomenelor studiate și a o integra în dialog. Pregătirea unei prezentări și al unei lucrări conform unor criterii.	Evaluare pe parcurs și în sesiune	50%
	Laborator			
	Proiect			
10.6. Standard minim de performanță				
Prezența la cel puțin 50% din ore cu o participare activă în discuții, susținerea unei seminarii, redactarea unui examen scris și a unei lucrări de seminar într-un stil coerent și conform instrucțiunilor primite, răspuns la un test despre filmele obligatorii. Cunoașterea a cel puțin 5 titluri din bibliografia obligatorie.				

Data completării
10.09.2015

Semnătura titularului de curs
conf. univ. dr. Virginás Andrea
Virginás A.

Semnătura titularului de seminar
conf. univ. dr. Virginás Andrea
Virginás A.

Data avizării în departament
15.09.2015

Semnătura directorului de departament
prof. univ. dr. Pethő Ágnes

Pethő Ágnes